

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΕ'

Συνδρομή ἑτησίαν· Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἀρροῦνται ἀπὸ Ἰανουαρίου ἰκαστοῦ ἔτους· καὶ εἶναι ἑτήσια· — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως· Ὁδὸς Ἀγχιόμου 9

20 Φεβρουαρίου 1883

ΕΥΓΕΝΙΑ ΓΡΑΝΔΕ

[Μυθιστορία Ὀνωρίου Βελζίκ.—Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου]

Συνήχητα ἰδίᾳ σελ. 103.

— Τὴν ἐπαύριον πρῶταν ἡ κυρία Γρανδὲ εὗρε τὴν θυγατέρα τῆς συμπεριπατοῦσαν μετὰ τοῦ Καρόλου πρὸ τοῦ προγεύματος. Ὁ νέος ἦτο ἐτι κατηφής, ὡς ἔπρεπε φυσικῶς νὰ ἦνε δυστυχῆς ἄνθρωπος, καταβάς οὕτως εἰπεῖν εἰς τὸν πυθμῆνα τῆς οὔθυνης του, καταμετρήσας τὸ βάθος τῆς ἀθύσου, εἰς ἣν εἶχε πέσει, καὶ αἰσθανθεὶς τὸ βάρος ὅλον τῆς μελλούσης ζωῆς του.

— Ὁ πατέρας δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ πρὸ τοῦ γεύματος, εἶπεν ἡ Εὐγενία, βλέπουσα τὴν ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς μητρός τῆς ἀνησυχίαν.

Ἐκ τῶν τρόπων τῆς Εὐγενίας, τῆς μορφῆς αὐτῆς καὶ τῆς παραδόξου γλυκύτητος τῆς φωνῆς τῆς κατεραίνετο εὐκόλως πόσον συνεφώνουν οἱ διαλογισμοὶ αὐτῆς καὶ τοῦ ἐξαδέλφου τῆς. Αἱ ψυχαὶ αὐτῶν εἶχον θερμῶς συζευχθῆ, πρὶν ἢ καὶ ἴσως γνωρίσωσι τὴν δύναμιν τῶν αἰσθημάτων, ἅτινα τοὺς συνέδεον.

Ὁ Κάρολος ἔμεινεν ἐν τῇ αὐθούσῃ, οὐδεὶς δὲ ἐτάραξε τὴν μελαγχολίαν του. Ἐκάστη τῶν τριῶν γυναικῶν εἶχε τὰς ἀσχολίας τῆς. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Γρανδὲ εἶχε λησμονήσει τὰς ὑποθέσεις του, προσῆλθον πολλοὶ εἰς τὴν οἰκίαν: ὁ στεγαστής, ὁ μολυβουργός, ὁ κτίστης, οἱ χωματουργοί, ὁ ξυλουργός, χωρικοὶ, αὐλιταί, οἱ μὲν ἵνα συμφωνήσωσι περὶ ἐπισκευῶν, οἱ δὲ ὅπως πληρώσωσι μισθώματα ἢ λάβωσι χρήματα.

Ἡναγκάσθησαν ἐπομένως ἡ κυρία Γρανδὲ καὶ ἡ Εὐγενία νὰ κινήσωσι πολύ, καὶ ν' ἀπαντῶσιν εἰς τοὺς ἀπεράντους λόγους τῶν ἐργατῶν καὶ χωρικῶν. Ἡ δὲ Ἀνέτα ἐταμεύεεν ἐν τῷ μαγειρείῳ τὰς εἰσφορὰς τῶν αὐλιτῶν, ἀναμένουσα πάντοτε τὰς διαταγὰς τοῦ αὐθέντου τῆς, ἵνα μάθῃ τί ὄφειλε νὰ κρατήσῃ διὰ τὸν οἶκον καὶ τί νὰ πωλήσῃ εἰς τὴν ἀγοράν. Ὁ γέρον συνείθιζεν, ὡς πολλοὶ τῶν ἀγροβίων εὐπατριδῶν, νὰ πίνῃ τὸν χειρίστον οἶνον του καὶ νὰ τρώγῃ τοὺς ἐφαρμένους ἐκ τῶν καρπῶν αὐτοῦ.

Περὶ τὴν πέμπτην ὥραν τῆς ἐσπέρας ἐπέστρεψεν ἐξ Ἀγγερίας ὁ Γρανδὲ, κερδήσας δεκα-

τέσσαρας χιλιάδας φράγκων ἐκ τοῦ χρυσοῦ του, καὶ φέρων ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ του γραμματία τοκοφόρα τοῦ δημοσίου, δι' ὧν ἔμελε ν' ἀγοράσῃ τὰ χρεώγραφα του. Ἀφῆκε δ' ἐκεῖ τὸν Κορνοναγέ, ἵνα μεριμνήσῃ περὶ τῶν καταπεποιημένων ἵππων, καὶ τοὺς ἐπαναφέρῃ βραδέως, ἀφοῦ πρότερον ἀνεπαύοντο.

— Γυναίκα! εἶπεν, ἔρχομαι ἀπὸ τὸ Ἀνζέ καὶ πεινῶ.

Ἡ Ἀνέτα ἐφώνησεν αὐτῷ ἀπὸ τοῦ μαγειρείου:

— Δὲν ἐφάγατε τίποτε ἀπὸ χθές;

— Τίποτε, ἀπήντησεν ὁ γέρον.

Ἡ Ἀνέτα ἐλόμισε τὸ ρόφημα.

Μετ' ὀλίγον, διαρκοῦντος ἔτι τοῦ γεύματος, ἦλθεν ὁ Δὲ Γρασὲν ἵνα λάβῃ τὰς διαταγὰς τοῦ πελάτου του.

Ὁ Γρανδὲ οὐδὲ παρετήρησε καὶ τὸν ἀνεψιὸν του.

— Φάγε μὲ τὴν ἡσυχίαν σου, Γρανδὲ, εἶπεν ὁ τραπεζίτης. Τὰ λέγομεν κ' ἐδῶ. Ἡξεύρεις τί τιμὴν ἔχει ὁ χρυσὸς εἰς τὸ Ἀνζέ, ὅπου ἔστειλαν καὶ ζητοῦν ἀπὸ τὴν Νάντην; Ἐγὼ νὰ στείλω κάμποσον.

— Μὴ στείλῃς, ἀπήντησεν ὁ γέρον. Ἐχει ἀρκετόν. Εἴμεθα καλοὶ φίλοι, καὶ δὲν θέλω νὰ χάσῃς τὸν καιρὸν σου.

— Ἄλλ' ὁ χρυσὸς ἔχει ἐκεῖ δεκατρία φράγκα καὶ πενήντα.

— Δηλαδὴ εἶχε.

— Πῶς; ἐξέπεσε; Πόθεν νὰ ἦλθε χρυσὸς εἰς τὸ Ἀνζέ;

— Ἡμουν ἐγὼ ἐκεῖ χθὲς τὴν νύκτα, ἀπήντησε ταπεινῇ τῇ φωνῇ ὁ Γρανδὲ.

Ὁ τραπεζίτης ἀνεσκήρτησεν ἐκπληκτος. Εἶτα δὲ ἤρχισαν ὀμιλοῦντες, ἑκάτερος εἰς τὸ οὖς τοῦ ἄλλου, καὶ πολλὰς ὁ τε Γρανδὲ καὶ ὁ Δὲ Γρασὲν ἐθεώρησαν κατὰ τὴν ὀμιλίαν των ἐκείνην τὸν Κάρολον. Ὅτε δὲ ὁ πρῶν βυτοποιεὶς ἔλεγε —κατὰ πᾶσαν πιθανότητα— εἰς τὸν τραπεζίτην νὰ τῷ ἀγοράσῃ δημόσια χρεώγραφα εἰσδήματος ἑκατὸν χιλιάδων φράγκων, ὁ Δὲ Γρασὲν ἐξέφρασε καὶ πάλιν διὰ κινήματος τὴν ἐκπληξιν αὐτοῦ.

— Κύριε Γρανδὲ, εἶπε πρὸς τὸν Κάρολον, ἀναχωρῶ εἰς Παρισίους· ἂν ἔχετε τίποτε παραγγελίας...

— Καμμίαν, κύριέ μου· σ' ες εὐχαριστῶ, ἀπεκρίθη ὁ Κάρολος.

— Εὐχαριστήσέ τον κ' ἄπως καλλίτερα, ἀνεψιέ μου. Ὁ κύριος πηγαίνει εἰς τὸ Παρίσι διὰ νὰ τακτοποιήσῃ τὰς ὑποθέσεις τοῦ πατρός σου.

— Ὑπάρχει λοιπὸν ἔλπίς; ἠρώτησεν ὁ Κάρολος.

— Καὶ καλὰ! ἀνέκραξεν ὁ γέρον μετὰ προσηγορητικῆς ὑπερηφανείας, δὲν εἶσαι ἀνεψιός μου; Ἡ τιμὴ σου εἶνε τιμὴ μας. Δὲν ὀνομάζεσαι Γρανδέ;

Ὁ Κάρολος ἠγέρθη, ἐνηγκαλίσθη τὸν γέροντα Γρανδέ, τὸν ἐφιλήσεν, ὠχρίασε, καὶ ἐξῆλθεν.

Ἡ Εὐγενία ἐθεώρει θαυμάζουσα τὸν πατέρα της.

— Λοιπὸν, καλέ μου Δὲ Γρασέν, κατευόδιον, καὶ κύτταζε, σὲ παρακαλῶ, νὰ μοῦ τοὺς καταφέρεις.

Οἱ δύο διπλωμάται ἐσφιγζάν ἀλλήλων τὰς χεῖρας, ὁ δὲ πρῶτον βυτοποιὸς συνώδευσε τὸν τραπέζιτην μέχρι τῆς θύρας. Κλείσας αὐτήν, ἐπανῆλθε κ' ἐβύθισθη εἰς τὸν ἀνακλινητῆρά του, λέγων πρὸς τὴν Ἀννέταν:

— Δός μου κάσσι!

Ἄλλ' ἦτο λίαν συγκεκνημένος. Μὴ δυνάμενος δὲ νὰ μείνῃ ἀκίνητος ἠγέρθη μετ' ὀλίγον, ἐθεώρησε τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου Βερτελιέρ, καὶ ἤρξατο ἄδων μετὰ ρυθμικῶν κινήσεων, ἃς ἐκάλει βήματα τοῦ χοροῦ ἢ Ἀννέτα:

Εἶχα μιὰ φορά κ' ἐγὼ

Ἐνα μπάριπα λοχαγὸ...

Ἡ Ἀννέτα, ἡ κυρία Γρανδέ καὶ ἡ Εὐγενία παρετήρησαν ἀλλήλας ἐν σιγῇ. Ἡ χαρὰ τοῦ ἀμπελουργοῦ τὰς ἐτρόμαξεν, ὡσάκις ἐφθάνεν εἰς τὸν κολοφῶνά της.

Μετ' ὀλίγον ἔληξεν ἡ ἐσπερίς. Ἐν πρώτοις ὁ γέρον Γρανδέ ἠθέλησε νὰ κατακλιθῇ ἐνωρίς. Ὅτε δὲ αὐτὸς κατεκλίνετο, πάντες ἐν τῷ οἴκῳ ἔπρεπε νὰ κοιμηθῶσιν, ὡς ἐμέθυσεν ἄλλοτε ἡ Πελωνία, ὅτε ἔπινεν ὁ Αὐγουστος. Πλὴν τούτου, ἡ Ἀννέτα, ὁ Κάρολος καὶ ἡ Εὐγενία ἦσαν ἐπίσης κατὰκοποι· ἡ δὲ κυρία Γρανδέ ἐκοιμάτο, ἔτρωγεν, ἔπινεν, ἐβάδιζε κατὰ τὰς ὁρέξεις τοῦ συζύγου της.

Οὐχ' ἦττον, διαρκούσης τῆς διώρου χωνεύσεώς του, ὁ βυτοποιὸς ὑπῆρξεν ἀσταίος ὅσον αὐδέποτ' ἐπὶ ζωῆς του καὶ εἶπε πολλὰ τῶν ἰδιαιτέρων του ἀποφθεγμάτων, ὧν ἐν καὶ μόνον θέλει ἀρκέσει πρὸς ἐκτίμησιν τοῦ πνεύματός του.

Ἄφου ἔπιε τὸ κάσιόν του, κ' ἐθεώρησε τὸ ποτήριόν του, εἶπε:

— Μόλις βάλῃ κανεὶς τὸ ποτήρι' εἰς τὸ στόμα του, ἀδειασε κ' ὄλα. Αὐτὴ εἶνε ἡ ἱστορία μας. Ἀδύνατον νὰ ὑπάρχῃς συγχρόνως καὶ νὰ ὑπῆρξες. Ἀδύνατον νὰ κατρακυλοῦν τὰ τάλληρα κ' ἢ νὰ ἦνε συγχρόνως εἰς τὸ πουγγί σου.

Ἄλλῃως ἡ ζωὴ θὰ ἦτον πάρα πολὺ ὠραία.

Ὑπῆρξε φαιδρὸς καὶ εὐμενής. Ὅτε δὲ ἡ Ἀννέτα ἦλθε κοιμίζουσα τὴν βροδάνην της:

— Ἄφησε τὸ καννάβι σου, τῇ εἶπε· θὰ εἶσαι κουρασμένη.

— Ἄμην δέ! ἀπήντησεν ἡ ὑπηρετρία. Θὰ βαρεθῶ.

— Καὶ μὲν Ἀννέτα! θέλεις κάσσι!

— Ὅσο γι' αὐτό, δὲν μὲ βλάπτει. Ἡ κυρὰ τὸ κάμνει καλλίτερα ἀπὸ ὅλους τοὺς φαρμακοποιούς. Αὐτὸ ποῦ πουλοῦν μοιάζει ἰατρικόν.

— Βάζουν πολλὴ ζάχαρι, καὶ χάνει τὴν μυρωδιά του, εἶπεν ὁ γέρον.

Τὴν ἐπαύριον ἡ οἰκογένεια, συναχθεῖσα τὴν ὀγδόην ὥραν εἰς τὸ πρόγευμα, παρέστηκε, τότε πρῶτον, τὴν εἰκόνα ἀληθοῦς οἰκειότητος. Ἡ συμφορὰ εἶχε ταχέως συνδέσει τὴν κυρίαν Γρανδέ, τὴν Εὐγενίαν καὶ τὸν Κάρολον· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Ἀννέτα συνεπαθεῖ ἀνεπιγνώστως. Ἐρχισαν οὕτω οἱ τέσσαρες ἀποτελοῦντες μίαν οἰκογένειαν. Ὁ δὲ γέρον βυτοποιὸς, κορέσας ἤδη τὴν φιλαργυρίαν του καὶ βέβαιος ὦν ὅτι ὁ κομψὸς νεανίας θ' ἀνεχώρει ταχέως, οὐδὲν ἄλλο λαμβάνων παρ' αὐτοῦ ἢ τὰ ὀδοιπορικά του μέχρι Νάντης, κατέστη ἐντελῶς ἀδιάφορος πρὸς τὴν ἐν τῷ οἴκῳ παρουσίαν του. Ἀφῆκε τὰ δύο παιδιά, ὡς ἀπεκάλεσε τὴν Εὐγενίαν καὶ τὸν Κάρολον, ἐλεύθερα νὰ συναναστρέφονται κατὰ τὴν διάθεσίν των, ὑπὸ τὸ ἀγρυπνον ὄμμα τῆς κυρίας Γρανδέ, εἰς ἣν ἄλλως εἶχε πληρεστάτην πεποίθησιν, προκειμένου περὶ δημοσίας καὶ θρησκευτικῆς ἠθικῆς. Πᾶσαν αὐτοῦ τὴν προσοχὴν ἠσχόλησεν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν εὐθυγράμμησιν τῶν λειμώνων καὶ τῶν παροδίων τάφρωντου, εἰς τὴν παρὰ τὸν Δεῖγγρα αἰγαιοφυτεῖαν του καὶ τὴν χειμερινὴν καλλιέργειαν τῶν ἐν Φροαφῶν περιφράκτων ἀγρῶν του.

Ἐκτοτε ἤρχισε διὰ τὴν Εὐγενίαν τὸ ἔαρ τοῦ ἔρωτος. Ἀπὸ τῆς νυκτερινῆς σκηπῆς, καθ' ἣν ἡ ἐξαδέλφη ἔδωκε τὸν θησαυρὸν της εἰς τὸν ἐξαδέλφον, ἡ καρδιά της εἶχε παρακολουθήσει τὸν θησαυρὸν. Συνένοχοι ἀμφοτέροι τοῦ αὐτοῦ μυστικοῦ, ἐξεδήλου, θεωροῦντες ἀλλήλους, ἀμειβαίαν τινα συνεννόησιν, ἧτις ἔφερον αὐτοὺς ἐκτὸς τοῦ καθ' ἡμέραν βίου, βαθύνουσα τὰ αἰσθημάτων των καὶ καθιστῶσα αὐτὰ κοινότερα εἰς ἀμφοτέρους καὶ οἰκειότερα. Ἄλλως, μὴ δὲν ἐπέτρεπε καὶ ἡ συγγένεια μείζονα τινα γλυκύτητα φωνῆς καὶ κλειεῖνα βλέμματος τρυφερότητα; Οὕτω δὲ ἡ Εὐγενία ἠρέσκετο κοιμίζουσα τὰς ὀδύνας τοῦ ἐξαδέλφου της διὰ τῆς παιδικῆς χαρμονῆς γεννωμένου ἔρωτος.

Πόση ἐπίχαρις ὁμοιότης ὑπάρχει μεταξύ τῶν ἀρχῶν τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ζωῆς! Δὲν βαυκαλωμέν τὸ παιδίον διὰ γλυκυφθόγγων ἁσμάτων καὶ βλέμματος ἰλαροῦ; Δὲν διηγούμεθα εἰς αὐτὸ θαυμαστὰ ἱστορήματα, χυ-

σοῦντα τὸ μέλλον του ; Δὲν σκέπει αὐτὸ ἀπαύστως ἡ ἐλπίς διὰ τῶν φωτεινῶν τῆς πτερούγων ; Δὲν κλαίει ἐναλλάξ ἐκ χαρᾶς καὶ λύπης ; Δὲν θορυβεῖ πολλάκις περὶ πραγμάτων οὐδαμινῶν, περὶ χαλίκων, δι' ὧν ἀγωνίζεται νὰ κτίσῃ κινητὸν ἀνάκτορον, περὶ ἀνθῶν, ἀτινα μόλις κόπτονται καὶ λησμονοῦνται ; Δὲν ζητεῖ ἀπληστον νὰ προδράμῃ τοῦ χρόνου, ταχὺ διανύον τοῦ βίου τὴν ὁδόν ;

Ὁ ἔρωσ εἶνε ἡ δευτέρα ἡμῶν μεταμόρφωσις. Διὰ τὸν Κάρολον δὲ καὶ τὴν Εὐγενίαν ἔρωσ καὶ παιδικὴ ἡλικία ὑπῆρξαν ἐν καὶ τὸ αὐτό : τὸ πρῶτον αὐτῶν πάθος ἐν πάσῃ τῇ παιδικῇ αὐτοῦ χάριτι, ἥτις, ὑπὸ τὸν μελαγχολικὸν πέπλον δι' οὗ περιεβάλλετο, ἀπέβαινε ἐτι γλυκυτέρα εἰς τὰς καρδίας των. Ὁ ἔρωσ οὗτος, ὁ πάλλων ὑπὸ τὴν μελανὴν τοῦ πένθους περιβολὴν, ἦτο ἄλλως ἐν πληρεστέρα ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν ἐπαρχιακὴν ἀπλότητα τοῦ καταρρέοντος ἐκεῖνου οἴκου.

Ἀνταλλάσσωσιν ὁ Κάρολος ὀλίγας λέξεις μετὰ τῆς ἐξαδέλφης του παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ φρέατος, καθήμενος παρ' αὐτῇ ἐπὶ βρουσκεποῦς τινος σκάμνου, μέχρι δύσεως τοῦ ἡλίου, συνομιλῶν μετ' αὐτῆς περὶ ἀσημάτων πραγμάτων ἢ ἀπολαύων μετ' αὐτῆς ἐν ἐκστάσει τῆς ἐντελοῦς ἡρεμίας ἥτις ἐκράτει μετὰ τὸ οἶκου καὶ τῶν ὀχυρωμάτων, ὡς ἂν εὕρισκετο ὑπὸ τὰς ἀψίδας ἐκκλησίας, κατενόησε πᾶσαν τοῦ ἔρωτος τὴν ἀγιότητα· διότι ἡ μεγάλη του κυρία, ἡ προσφιλεῖς αὐτῆς Ἀννέτα, οὐδὲν ἄλλο τοῦ ἔρωτος εἶχε γνωρίσει εἰς αὐτὸν ἢ σάλον καὶ θόρυβον. Τῆς στιγμῆν ἐκεῖνην ἀπέβαλλε τὸ παρισινὸν πάθος, τὸ ἐρωτότροπον, ἐπιδεικτικὸν καὶ κενόδοξον, καὶ ἠσθάνετο τὸν ἀγνὸν καὶ ἀληθῆ ἔρωτα.

Ἦρχισεν ἀγαπῶν τὴν οἰκίαν ἐκεῖνην, ἥς αἱ συνήθειαι δὲν τῷ ἐφαινοντο πλέον τοσοῦτον γελοῖαι. Κατέβαινε δὲ τὴν πρωίαν, ἵνα διαλεχθῇ ἐπὶ μικρὸν μετὰ τῆς Εὐγενίας, πρὶν ἔλθῃ ὁ Γρανδὲ νὰ δώσῃ τὰ τρόφιμα τῆς ἡμέρας, κ' ἔφυγε ταχὺς εἰς τὸν κήπον, ἄμα ὡς ἠκούοντο τὰ βήματα τοῦ γέροντος ἐπὶ τῆς κλίμακος. Ὁ ἐλαφρῶς ἐγκληματικὸς χαρακτήρ τῆς πρωϊνῆς ἐκεῖνης συνεντεύξεως, ἦν ἠγνόει μὲν ἡ μήτηρ τῆς Εὐγενίας, ἡ δὲ Ἀννέτα προσεποιεῖτο ὅτι δὲν ἔβλεπε, παρεῖχεν εἰς τὸν ἀθώοτατον τῶν ἐρώτων πᾶσαν τὴν ὀξύτητα τῶν ἀπηγορευμένων ἡδονῶν. Εἶτα δέ, ὅτε ὁ γέρον Γρανδὲ ἀπῆρχετο μετὰ τὸ γεῦμα εἰς ἐπίσκεψιν τῶν κτημάτων καὶ τῶν ἐργασιῶν του, ὁ Κάρολος ἔμεινε μόνος ἐν μέσῳ τῆς μητρὸς καὶ τῆς κόρης, καὶ ἠσθάνετο ἄγνωστον τῶς ἡδονῆν παρέχων τὰς χεῖρας του ἵνα ἀναπνιγίζωσιν ἐκεῖναι τὸ νῆμά των, ἢ βλέπων αὐτὰς ἐργαζομένας ἢ ἀκούων τὴν ἄκακον αὐτῶν στωμυλίαν. Ἡ ἀπλότης τοῦ σχεδὸν μοναστικῆς αὐτοῦ βίου ἀπεκάλυψεν εἰς αὐτὸν τὸ κάλλος ὄλων τῶν ψυχῶν ἐκεῖνων, αἵτινες ἠγνό-

ουν τὸν κόσμον, καὶ βαθέως τὸν συνεκίνησαν. Ἐνόμιζεν ὅτι ἀδύνατον ἦτο νὰ ὑπάρχωσι τοαῦτα ἦθη ἐν Γαλλίᾳ· ἐν Γερμανίᾳ μόνον τὰ παρεδέχετο, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ μυθικώτερον, οἷα περιέγραφεν αὐτὰ ὁ Λαφονταῖνος! Ἐντὸς ὀλίγου δὲ ὑπέλαβε τὴν Εὐγενίαν ὡς τὸ ἰδεῶδες πρωτότυπον τῆς Μαργαρίτας τοῦ Γκαῖτε, — πλὴν τοῦ παραπτώματος.

Ἄπλως εἶπεῖν, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὰ βλέμματά του καὶ οἱ λόγοι του ἐγοήτευσαν τὴν νεάνίδα, ἥτις παρεδόθη ἡδονικῶς εἰς τὸ ρεῦμα τοῦ ἔρωτος, κ' ἐδράττετο τῆς εὐδαιμονίας τῆς, ὡς ὁ κολυμβητῆς δράττει τῆς ἰτέας τὸν κλάδον, ἵνα ἐξέλθῃ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἀναπαυθῇ ἐπὶ τῆς ὄχθης. Μήπως αἱ λύπαι τῆς προσεχοῦς στέρησεως δὲν καθίστων ἤδη σκυθρωπὰς καὶ αὐτὰς τὰς φαιδροτάτας ὥρας τῶν βραχυβίων ἐκείνων ἡμερῶν ; Καθ' ἐκάστην μικρὸν τι γεγονός ὑπεμίνθησκεν εἰς αὐτοὺς τὸν ἐπικείμενον χωρισμόν.

Οὕτω τὴν τρίτην ἡμέραν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Δὲ Γρασέν, ὁ Κάρολος ὠδηγήθη ὑπὸ τοῦ Γρανδὲ εἰς τὸ πρωτοδικεῖον, ἐν πάσῃ τῇ ἐπισημότητι, ἦν περιβάλλουσι συνήθως οἱ ἐπαρχιωταὶ τὰς πράξεις ταύτας, ὅπως ὑπογράψῃ τὴν παραιτήσιν τῆς πατρικῆς κληρονομίας. Φυθερὰ ἀπάρνησις ! οἰκογενειακὴ ἀποστασία ! — Μεταβὰς ὕστερον εἰς τοῦ συμβολαιογράφου Κρυσῶ, συνέταξε δύο πληρεξούσια, τὸ μὲν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Δὲ Γρασέν, τὸ δὲ διὰ τὸν φίλον του, ὃν ἐπεφορτίζε νὰ πωλήσῃ τὰ ἐπιπλά του. Εἶτα παρέστη ἀνάγκη νὰ ἐκπληρωθῶσιν αἱ ἀναγκαῖαι διατυπώσεις, πρὸς ἐπίτευξιν ξένου διαβατηρίου. Ὅτε δὲ τέλος ἦλθεν ἡ ἀπλῆ πένθος ἐνδύμασι, ἦν εἶχε ζητήσῃ ἐκ Παρισίων, ἐκάλεσε ῥάπτῃν τινὰ τῆς Σωμύρης κ' ἐπώλησεν εἰς αὐτὸν τὰ ἄχρηστά του ἐνδύματα.

Ἡ πράξις αὕτη ἤρесе μεγάλως εἰς τὸν Γρανδὲ.

— Ἄ ! τὴν ῥα μ' οἰαζέεις ἀνθρωπον ποῦ ἐτοιμάζεται διὰ τὸ ταξεῖδι καὶ θέλει νὰ κάμῃ περιουσίαν, εἶπε, βλέπων αὐτὸν φέροντα ἐπενδύτην ἐκ χονδρᾶς μελανῆς ἐρέας. Ὠραῖα ! λαμπρά !

— Σὰς παρακαλῶ νὰ πιστεύσετε, κύριε, ἀπήνησεν ὁ Κάρολος, ὅτι ἐννοῶ ἐξαίρετα τὴν θέσιν μου.

— Τί εἰν' αὐτά ; εἶπεν ὁ γέρον, οὔτινος ἦστραψαν οἱ ὀφθαλμοί, βλέποντες δρᾶκα χρυσοῦ προσφερομένην ὑπὸ τοῦ Καρόλου.

— Ἐσύναξα τὰ κομμάτια μου, τὰ δακτυλιδία μου, καὶ ὅσα ἄλλα πράγματα ἔχω ἀχρηστὰ καὶ κᾶπως πολυτίμα. Μὴ γνωρίζων κανένα εἰς

1. Αὐγουστος Λαφονταῖνος, γονιμώτατος Γερμανὸς μυθιστοριογράφος, ἀμάσας περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος, ἀπολοηθεὶς δὲ ἰδίως εἰς περιγραφὴν τοῦ οἰκιακοῦ γερμανικοῦ βίου.

τὴν Σωμύρην, ἤθελα νὰ σὰς παρακαλέσω σήμερον τὸ πρωτὶ νά. . .

— Νὰ τ' ἀγοράσω ἐγώ ; εἶπεν ὁ Γρανδέ, διακόπτων αὐτόν.

— Ὅχι, θεεῖ μου, ἀλλὰ νὰ μοῦ εἰπῆτε κενά τιμιον ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος . . .

— Δός μοῦ τὰ ἐδῶ, ἀνεψιέ μου. Πηγαίνω μίαν στιγμὴν ἐπάνω νὰ σοῦ τὰ ἐκτιμῶ, καὶ ἐντὸς ὀλίγου θὰ σοῦ εἰπῶ πόσον ἀξίζουσιν, μέχρι λεπτοῦ. Δεκακοκτῶ, δεκαεπένεκα καρατίων χρυσός, προσέθηκε μετὰ μικρὸν, ἐξετάζων μακρὰν τινα ἄλυσιν.

Ὁ γέρον ἐτεινε τὴν εὐρεῖάν του χεῖρα καὶ ἀπεκόμισεν πάντα τὰ χρυσὰ κοσμήματα.

— Ἐξάδελφ μου, εἶπεν ὁ Κάρολος, θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σὰς προσφέρω τὰ δύο αὐτὰ κομβία, μὲ τὰ ὅποια ἤμπορεῖτε νὰ συνδέετε πέριξ τῶν χειρῶν σας δύο τεμάχια ταινιῶν, ἐν εἰδει βραχιονίων. Εἶνε τώρα πολὺ τοῦ συρμού.

— Δέχομαι χωρὶς δισταγμὸν, ἐξάδελφέ μου, εἶπεν ἀτενίζουσα πρὸς αὐτὸν βλέμμα συνεννοήσεως.

— Θεεῖ μου, αὐτὴ εἶνε ἡ δακτυλήθρα τῆς μητρὸς μου. Τὴν εἶχα φυλάξει ὡς πρᾶγμα πολύτιμον ἐντὸς τῆς μικρᾶς μου σκευοθήκης, εἶπεν ὁ Κάρολος, προσφέρων μικρὰν χρυσὴν δακτυλήθραν εἰς τὴν κυρίαν Γρανδέ, ἥτις ἀπὸ δέκα ἡδὴ ἐτῶν ἐπεθύμει τοιαύτην.

— Δὲν ἔχω πῶς νὰ σὰς εὐχαριστήσω, ἀνεψιέ μου, εἶπεν ἡ γραῖα μήτηρ, ἥς ὑγράθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκ δακρύων. Πρωτὶ καὶ βράδην θὰ σὰς ἔχω εἰς τὴν προσευχὴν μου, ὅταν προσεύχωμαι διὰ τοὺς ὀδοιπόρους. Ἄν ἀποθάνω, θ' ἀφήσω αὐτὸ τὸ κειμήλιον εἰς τὴν Εὐγενίαν νὰ σὰς τὸ φυλάξῃ.

— Ὅλ' αὐτὰ, εἶπεν αἰφνης ὁ Γρανδέ, ἀνοίγων τὴν θύραν, ἀξίζουσιν, ἀνεψιέ μου, ἐνεκαὶ ἑκατόσια ἐνενηντὰ ἐννέα φράγκα καὶ ἑβδομήντα πέντε λεπτά. Ἀλλὰ διὰ τὸ σ' ἀπαλλάξω ἀπὸ τὸν κόπον τῆς πωλήσεως, θὰ σοῦ μετρήσω τὰ χρήματα . . . εἰς λίβρας.

Ἡ λέξις λίβραι σημαίνει κατὰ τὴν χώραν τοῦ Λείγερως, ὅτι τὰ τάλληρα τῶν ἐξ λιβρῶν πρέπει νὰ ὑπολογισθῶσιν, ἄνευ ἐκπτώσεως, ἀντὶ ἐξ φράγκων.

— Δὲν ἐτόλμων νὰ σὰς τὸ προτείνω, ἀπήντησεν ὁ Κάρολος· ἀλλὰ μὲ ἤρχετο ἄσχημον νὰ πραγματευθῶ τὰ μικρὰ μου αὐτὰ στολίδια εἰς τὴν πόλιν σας. Τὰ ἀπλυτὰ μας, πρέπει νὰ τὰ πλύνωμεν εἰς τὸ σπίτι, καθὼς ἔλεγεν ὁ Ναπολέων. Σὰς εὐχαριστῶ λοιπὸν διὰ τὴν καλωσύνην σας.

Ὁ Γρανδέ ἔξεσε τὸ αὔς του, κ' ἐπῆλθε στιγμὴ σιωπῆς.

— Ἀγαπητέ μου θεεῖ, ἐπανελάθεν ὁ Κάρολος, θεωρῶν αὐτὸν ἀνησύχως, ὡς εἰ ἐφοβεῖτο μὴ προσβάλλῃ τὴν λεπτότητά του, ἡ ἐξάδελφ

μου καὶ ἡ θεεῖ μου εἶχαν τὴν καλωσύνην νὰ δεχθοῦν μίαν μικρὰν ἐνθύμησίν μου. Δεχθῆτε καὶ σεις, σὰς παρακαλῶ, αὐτὰ τὰ κομβία διὰ τὰς χειρίδας τῶν ὑποκαμίσων σας, διότι εἰς ἐμὲ εἶνε ἐντελῶς περιττά. Θὰ σὰς ἐνθυμίζουσιν ἕνα πτωχὸν νέον, ὅστις μακρὰν σας θὰ συλλογίζεται ἐκείνους, οἵτινες ἀπατελοῦν τοῦ λοιποῦ ὅλην του τὴν οἰκογενεῖαν.

— Παιδί μου, ἀπήντησεν ὁ γέρον, δὲν πρέπει νὰ στερῆσαι τριουτοτρόπως τὰ πράγματά σου.— Γυναίκα ! τί ἔχεις αὐτοῦ ; εἶπε στρεφόμενος ἀπλήστως πρὸς τὴν σύζυγόν του. Ὡ ! χρυσὴ δακτυλήθρα ! Καὶ σὺ μικροῦλα ; Διαμαντένια κομβία ! Ἄς ἦνε ! δέχομαι τὸ δῶράν σου, παιδί μου, προσέθηκε, σφίγγων τὰς χεῖρας τοῦ Καρόλου. Ἀλλὰ . . . θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃς νὰ σοῦ πληρώσω τὸν ναυλὸν σου . . . τὸν ναυλὸν σου . . . ἕως τὰς Ἰνδίας. Θέλω νὰ σοῦ πληρώσω τὸν ναυλὸν σου. Δὲν σοῦ εἶπα, ὅτι εἰς τὴν ἐκτιμήσιν ἐλογάριασα μόνον τὸ χρυσάφι. Ἴσως θ' ἀφήσῃ κἄτι κέρδος ἢ ἐργασία. Λοιπὸν, σύμφωνοι. Θὰ σοῦ δῶσω χίλια πεντακόσια φράγκα, . . . εἰς λίβρας, τὰς ὁποίας θὰ μοῦ δανείσῃ ὁ Κρυσώ. Διότι ἐγὼ δὲν ἔχω λεπτόν εἰς τὸ σπίτι, ἐκτὸς ἂν μὲ πληρώσῃ ὁ Περόρτέ, ὁ ὁποῖος μοῦ χρεωστεῖ τὰ ἐνοικία του. Ἀλήθεια, ἄς πάγω νὰ τὸν εὔρω.

Λαβὼν δὲ τὸν πῖλόν του καὶ φορέσας τὰ χειρόκτιά του, ἀνεχώρησε.

— Ὁ ἀναχωρήσετε λοιπὸν ; εἶπεν ἡ Εὐγενία ἀτενίζουσα ἐπὶ τὸν ἐξάδελφόν της βλέμμα πλήρες βαρυθυμίας καὶ θαυμασμοῦ.

— Πρέπει ν' ἀναχωρήσω, εἶπεν ἐκεῖνος, κύπτων τὴν κεφαλὴν.

Ἀπὸ τινων ἡμερῶν τὸ ἦθος, οἱ τρόποι καὶ οἱ λόγοι τοῦ Καρόλου ἐνέφαινον ἄνθρωπον βαθέως τεθλιμμένον, ἀλλ' ἀντλοῦντα ὅμως θάρρος ἐκ τῆς συμφορᾶς του, ἐν τῇ συναίσθησει τῶν ἀπείρων αὐτοῦ ὑποχρεώσεων. Ἀνδρωθεὶς αἰφνης διὰ μίαν, δὲν ἐστέναζε πλέον. Οὕτω δὲ οὐδέποτε ἡ Εὐγενία διενοήθη κρείττονα περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἐξάδελφου της, ἢ ὅτε εἶδεν αὐτὸν καταβαίοντα εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ φοροῦντα τὰ ἐκ χονδρᾶς μελανῆς ἐρέας ἐνδύματά του, ἅτινα τοσοῦτον ἤρμοζον εἰς τὴν ὡχρὰν αὐτοῦ μορφήν καὶ τὸ σκυθρωπὸν του ἦθος.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐφόρεσαν πένθημα καὶ αἱ δύο γυναῖκες, αἵτινες παρέστησαν μετὰ τοῦ Καρόλου εἰς μνημόσυνον τελεσθὲν ἐν τῇ ἐνορίᾳ ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ μακαρίτου Γουλιέλμου Γρανδέ.

Κατὰ τὸ δεῦτερον πρόγευμα ὁ Κάρολος ἔλαβεν ἐπιστολάς ἐκ Παρισίων καὶ τὰς ἀνέγνωσε.

— Λοιπὸν, ἐξάδελφέ μου, ἠρώτησε ταπεινῇ τῇ φωνῇ ἡ Εὐγενία, εἰσθε εὐχαριστημένους ἀπὸ τὰς ὑποθέσεις σας ;

— Μὴν ἐρώτας ποτὲ τοιαῦτα πράγματα, ὑπέλαβεν ὁ Γρανδέ. Τί διάβολον! Σοῦ λέγω ἐγὼ ποτὲ τὰς ἰδικὰς μου ὑποθέσεις; Τί θέλεις ν' ἀννακατώνεσαι εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ ἐξαδέλφου σου; Ἄφησέ τον ἔσυχον.

— ὦ! ἐγὼ δὲ ἔχω μυστικὰ, εἶπεν ὁ Κάρολος.

— Κολοκυθία! Ὁ ἀ μαθησ, ἀνεψιέ μου, μὲ τὸν καιρὸν, ὅτι εἰς τὸ ἐμπόριον πρέπει κανεῖς νὰ μαζεύῃ τὴν γλωσσάν του.

Ὅτε οἱ δύο ἐρασταὶ ἔμειναν μόνοι ἐντὸς τοῦ κήπου, ὁ Κάρολος εἶπεν εἰς τὴν Εὐγενίαν, ἐλκύων αὐτὴν ἐπὶ τὸν γηραιὸν σκάμνον, ἐφ' οὗ ἐκάθισαν ὑπὸ τὴν καρύαν.

— Δὲν ἠπατήθην περὶ τοῦ Ἀλφόνσου, εἶπεν. Ἐφέροθι λαμπρά! Ἐνήργησε τὰς ὑποθέσεις μου μὲ πολλὴν φρόνησιν καὶ χρηστότητα. Δὲν ὀφείλω πλέον τίποτε εἰς Παρισίους. Ὅλα μου τὰ ἐπιπλα ἐπωλήθησαν, καὶ μοῦ ἀναγγέλλει ὅτι κατὰ τὰς συμβουλὰς ἐνὸς πλοιάρχου μετεχειρίσθη τὰς τρεῖς χιλιάδας φράγκων, αἱ ὅτι ποῖα ἐπερίσσευσαν, διὰ νὰ μοῦ σχηματίσῃ ἐν μικρὸν ἐμπορικὸν κεφάλαιον, συγκείμενον ἀπὸ ἀξιωματικῶν εὐρωπαϊκῶν τεχνουργήματα, τὰ ὅποια ἔχουν μεγάλην πέρασιν εἰς τὰς Ἰνδίας. Ἐστειλε δὲ ἤδη τὰ κιβώτιά μου εἰς Νάντην, ὅπου ὑπάρχει πλοῖον ἐτοιμὸν νὰ φορτώσῃ διὰ τὴν Ἰάβαν. Μετὰ πέντε ἡμέρας, Εὐγενία, θὰ ἀποχαιρετισθῶμεν διὰ παντὸς ἴσως, ἢ τοῦλάχιστον διὰ πολὺν καιρὸν τὸ μικρὸν μου ἐμπορικὸν κεφάλαιον καὶ δέκα χιλιάδες φράγκων, τὰς ὁποίας μοῦ στέλλουν δύο φίλοι μου εἰνε ἀρχὴ πολὺ μικρά. Ὁ ἀ παρέλθουν ἔτη πολλά, πρὶν ἢ συλλογισθῶ κἀν νὰ ἐπιστρέψω. Μὴ ζυγίσῃς, σὲ παρακαλῶ, ἐξαδέλφη μου, τὴν ζωὴν μου μὲ τὴν ἰδικὴν σου. Ἐγὼ ἤμπορῶ νὰ χαθῶ, ἐνῶ διὰ σὲ ἤμπορεῖ νὰ παρουσιασθῇ πλουσία ἀποκατάστασις.

— Μὲ ἀγαπᾷς; εἶπεν ἐκεῖνη.

— ὦ, ναί, καὶ πολὺ! ἀπήνησεν ἐκεῖνος διὰ φωνῆς βαθείας, ὡς ἦτο βαθὺ καὶ τὸ αἰσθημὰ του κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν.

— Ὁ ἀ περιμείνω, Κάρολε. — Παναγία μου! ὁ πατέρας εἶνε εἰς τὸ παράθυρον, προσέθηκεν, ἀπωθούσα τὸν ἐξαδέλφον της, ὅστις προσήγγιζεν ἵνα τὴν ἐναγκαλισθῇ.

Ἐφυγε δραμαία ὑπὸ τὸν θόλον, καὶ ὁ Κάρολος τὴν περηκολούθησε. Βλέπουσα δ' αὐτόν, ἀπεσῶρη εἰς τοὺς πρόποδας τῆς κλιμακῆς, ἠνοιξε τὴν αὐτόκλειστον θύραν, καὶ μὴ γνωρίζουσα ποῦ ὑπάγει, εὗρεθι μετ' ὀλίγον ἐγγὺς τῆς τρώγλης ἐνθα κατεκλίνατο ἡ Ἀννέτα, εἰς τὸ σκοτεινότερον μέρος τοῦ διαδρόμου. Ἐκεῖ ὁ Κάρολος ἐδράζε τὴν χεῖρά της, ἔσυρεν αὐτὴν ἐπὶ τὸ στήθος του, περιέβαλε τὴν ὀσφύν της κ' ἐσφιγξεν αὐτὴν ἡμέρα πρὸς ἑαυτόν. Ἡ Εὐγενία δὲν ἀντέστη πλέον. Ἐλάβε κ' ἔδωσε τὸ

ἀγνότατον καὶ ἠδύτατον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀληθέστατον ἐπίσης καὶ πληρέστατον τῶν φιλημάτων.

— Ἀγαπητὴ μου Εὐγενία, τῇ εἶπεν ὁ Κάρολος, ὁ ἐξαδέλφος εἶνε καλλίτερος παρ' ἀδελφόν, διότι ἤμπορεῖ νὰ σὲ νυμφευθῇ.

— Ἀμήν! ἐφώνησεν ἡ Ἀννέτα, ἀνοίγουσα τὴν θύραν τῆς τρώγλης της.

Οἱ δύο ἐρασταὶ ἔφυγον περιτρομοὶ εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου ἡ μὲν Εὐγενία ἐπανέλαβε τὸ ἐργόχειρόν της, ὁ δὲ Κάρολος ἤρχισεν ἀναγινώσκων τροπαρία πρὸς τὴν Θεοτόκον ἐκ τοῦ Εὐχολογίου τῆς κυρίας Γρανδέ.

— Ἐνοια σου δά! εἶπεν ἡ Ἀννέτα, κ' ἐμεις τὴν ἴδια προσευχὴ ἀζήνομεν.

Ἀμα ὡς ἀνήγγειλεν ὁ Κάρολος ὅτι ἀνεχώρησε, ἤρχισεν ὁ Γρανδέ τυρβάζων ἵνα δείξῃ ὅτι μεγάλως ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνδιεφέρεται. Ἐφάνη ἐλευθέριος εἰς πᾶν ὅ,τι οὐδεμίαν εἶχεν ἀξίαν, ἠσχολήθη νὰ τοῦ εὖρη συσκευασθῇ, καὶ εἶπεν ὅτι ὁ εὗρεθις ἤξιον νὰ πωλήσῃ λίαν ἀκριβὰ τὰ κιβώτιά του. Ἐπέμεινε τότε νὰ κατασκευάσῃ αὐτὰ μόνος του καὶ μετεχειρίσθη πρὸς τοῦτο παλαιὰς σκιδᾶς. Ἐχειρόμενος λίαν πρῶι καὶ ῥυκανίζων, κόπτων, καρφόνων, κατασκευάσεν αὐτὰ ὠραιότατα, κ' ἐποποθέτησε ἐντὸς τὰ πράγματα τοῦ Κάρολου. Ἀνέλαβε δὲ νὰ διαπεραιώσῃ αὐτὰ δι' ἀκατίου ἐπὶ τοῦ Λεῖγερρος, νὰ τὰ ἀσφαλίσῃ καὶ ἀποστείλῃ κατόπιν ἐγκαίρως εἰς Νάντην.

Ἀπὸ τοῦ δοθέντος ἐν τῷ διαδρόμῳ φιλημάτων, αἱ ὠραι τῆς Εὐγενίας παρήρχοντο μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος. Ἐνόησε δὲ τῇ ἐπήρχετο ἡ ἐπιθυμία νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν ἐξαδέλφον της. Ὅστις ἐγνώρισε τὸ ἐπαγωγότατον τῶν παθῶν, ἐκεῖνο αὐτίμος ἢ διάρκειαν συντέμνεται κατ' ἐκάστην ὑπὸ τῆς ἡλικίας, τοῦ χρόνου, νόσου καίρας ἢ μοιραίου τίνος γεγονότος, ἐκεῖνος μόνον θέλει ἐνοήσῃ τὰς βασάνους τῆς Εὐγενίας. Ἐκλαίει πολλάκις περιπατοῦσα ἐν τῷ κήπῳ, ὅστις τῷ ἐφάνετο τώρα λίαν στενός, ὡς καὶ ἡ αὐλή, καὶ ὁ οἶκος καὶ ἡ πόλις ὀλόκληρος ἵπτατο δ' ἐκ τῶν προτέρων διὰ τῆς φαντασίας ἐπὶ τὰς εὐρείας τοῦ πόντου ἐκτάσεις.

Τέλος ἐφθάσεν ἡ παραμονὴ τῆς ἀναχωρήσεως. Τὴν αὐγὴν, ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Γρανδέ καὶ τῆς Ἀννέτας, ἡ παλῦτιμος πυξίς, ἐν ἣ περιείχοντο τὰ δύο ῥομιάματα, ἀπετέθη ἐπισήμως ἐν τῷ μόνῳ σύρτῃ τῆς σκευοθήκης, ὅστις εἶχε κλειδίον, καὶ ὅπου ἀπέκειτο ἤδη τὸ κενὸν πλέον βαλάντιον. Ἡ ἐναπόθεσις τοῦ θησαυροῦ ἐγένετο, ἐνοεῖται, μετὰ πολλῶν δακρῶν καὶ φιλημάτων. Ὅτε δὲ ἡ Εὐγενία ἔκρυψε τὸ κλειδίον ἐπὶ τοῦ στήθους της, δὲν ἐθάρρησε ν' ἀπαγορεύσῃ εἰς τὸν Κάρολον νὰ φιλήσῃ τὴν θέσιν ὅπου τὸ κλειδίον εἶχε κρυβῆ.

— Ἐδῶ θὰ μείνη, φίλε μου, τῷ εἶπε.

— Λοιπὸν καὶ ἡ καρδιά μου θὰ μείνη μαζύ του.

— Ἄχ, Κάρολε, δὲν κάμνεις καλά, τῷ εἶπεν ἡ νεᾶνις ἐπιπλήττουςα.

— Δὲν εἴμεθα νυμφευμένοι; τῇ ἀπήντησεν ἐκεῖνος. Ἐγὼ τὸν λόγον σου, λάβε καὶ σὺ τὸν ἰδικόν μου.

— Μαζύ σου πάντοτε! εἶπον συγχρόνως ἀμφοτέροι.

Οὐδεμία ὑπόσχεσις ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς ἀγνοτέρα ἐκεῖνης.

Ἡ ἀγνότης τῆς Εὐγενίας εἶχε πρὸς στιγμὴν ἐξαγιασεί τὸν ἔρωτα τοῦ Καρόλου.

Τὴν ἐπαύριον πρωΐαν τὸ πρόγευμα ὑπῆρξε μελαγχολικόν. Καὶ αὕτῃ ἡ Ἀννέτα, αἰσθανομένη ἔλευθερίαν εἰς ἔκφρασιν τῶν αἰσθημάτων τῆς ἐδάκρυε, καίτοι εἶχε λάβει τὸν χρυσοῦφθ κοιτωνίτην καὶ σταυρὸν τινα μικρόν, ὃν τῇ ἐδώρησεν ὁ Κάρολος.

— Ἄχ, αὐθέντη, . . . τὸ πουλάκι μου ποῦ θὰ πάγη ταξεῖδι! ὁ Θεὸς μαζύ του!

Τὴν δεκάτην καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐκίνησεν ἡ οἰκογένεια, ἵνα συνοδεύσῃ τὸν Κάρολον μέχρι τῆς ταχυδρομικῆς ἀμαξῆς τῆς Νάντης. Ἡ Ἀννέτα εἶχε λύσει τὸν μολοσσόν, καὶ κλείσασα τὴν θύραν ἠθέλησε νὰ κομίσῃ μόνῃ τὸν ὀδοιπορικὸν σάκκον τοῦ Καρόλου. Πάντες δὲ οἱ ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς παλαιᾶς ὁδοῦ ἔμποροι ἴσταντο ἐπὶ τῆς φλιας τῶν ἐργαστηρίων των, ἵνα ἴδωσι παρερχομένην τὴν συνοδείαν, ἧς μετέσχεν ἐπὶ τῆς πλατείας καὶ ὁ συμβολαιογράφος Κρυσώ.

— Μὴν κλαύσης, Εὐγενία, τῇ εἶπεν ἡ μήτηρ τῆς.

— Ἀνεψιέ μου, εἶπεν ὁ Γρανδέ ὑπὸ τὴν θύραν τοῦ πανδοχείου, ἀσπαζόμενος τὸν Κάρολον ἐφ' ἑκατέρας παρεΐας, φεύγεις πτωχός, ἔλα ὀπίσω πλούσιος, καὶ θὰ εὕρῃς σῶαν τὴν τιμὴν τοῦ πατρός σου. Ἐγὼ, ὁ Γρανδέ, σοῦ τὸ ἐγγυῶμαι. Τότε ἀρκεῖ νὰ θελήσῃς μόνον, καὶ . . .

— ὦ θεῖέ μου! πῶς μοῦ γλυκαίνετε τὴν πικρίαν τῆς ἀναχωρήσεώς μου! Αὐτὸ εἶνε τὸ καλλίτερον δῶρον, ἀφ' ὅσα ἠμπορεῖτε νὰ μοῦ κάμπετε.

Μὴ ἐννοήσας τοὺς λόγους τοῦ γέροντος βυτοποιοῦ, ὃν διέκοψεν, ὁ Κάρολος ἔχυσεν ἐπὶ τὴν βυρσόχρουν μορφήν τοῦ θείου του εὐγνωμοσύνης δάκρυα, ἐνῶ ἡ Εὐγενία ἔσφιγγε πάσῃ δυνάμει τὴν χεῖρα τοῦ ἐξαδέλφου τῆς καὶ τὴν τοῦ πατρός τῆς.

Ὁ συμβολαιογράφος μόνος ἐμειδία, θαυμάζων τὴν λεπτότητα τῶν φρενῶν τοῦ Γρανδέ, διότι αὐτὸς μόνος εἶχεν ἐντελῶς ἐννοήσει τὸν γέροντα. Οἱ τέσσαρες Σωμυραῖοι, ὑπὸ πολλῶν ἄλλων περικυκλούμενοι, ἔμειναν ἐνώπιον τῆς ἀμαξῆς μέχρις οὗ αὕτη ἀνεχώρησεν. Ὅτε δὲ αὕτη ἠφρανίσθη ἐπὶ τῆς γεφύρας καὶ μακρόθεν ἔτι μόνον ἤκούετο,

— Καλὸν κατευόδιον! εἶπεν ὁ ἀμπελοουργός.

Εὐτυχῶς μόνος ὁ Κρυσώ ἤκουσε τὴν ἐπιφώνησιν ταύτην. Ἡ Εὐγενία καὶ ἡ μήτηρ τῆς εἶχον μεταβῆ εἰς μέρος τι τῆς κρηπίδος, ὅθεν ἠδύναντο νὰ ἴδωσιν ἔτι τὴν ἀμαξίαν, καὶ ἔσειον τὰ λευκά των μανδηλία, πρὸς ἃ ἀνταπεκρίνετο διὰ τοῦ ἰδικοῦ του ὁ Κάρολος.

— Πῶς ἤθελα, μητέρα, νὰ εἶχα τὴν στιγμὴν αὐτὴν τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ! εἶπεν ἡ Εὐγενία, καθ' ἣν στιγμὴν ἔπαυσε βλέπουσα τὸ μανδηλίον τοῦ Καρόλου.

[Ἐπταί συνίξιαι].

Σύντομος ἐξήγησις

ΤΗΣ ΔΑΡΒΙΝΕΙΟΥ ΘΕΩΡΙΑΣ

Συνίξιαι: 181 σελ. 44.

Ἄπαντα τὰ ὄντα, ζῶα τε καὶ φυτὰ, κατὰ Δάρβιν, ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουσι διηνεκῶς ἐκτεθειμένα εἰς τὰς θανατηφόρους καὶ καταστρεπτικὰς ἐπιδράσεις τοῦ ψύχους, τῆς ὑγρασίας, τῆς ἐλλείψεως τροφῆς, τῶν παντοδαπῶν ἐχθρῶν καὶ τῶν τοιοῦτων ὀλίγα τινὰ μόνον κατορθοῦσι νὰ ζήσωσι καὶ πολλαπλασιασθῶσι, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ καταστρέφονται.

Ἐν τῷ ἐξαφανιστικῷ τούτῳ καὶ ἀμειλίχῳ πολέμῳ κεῖται ἡ ἀνάλογος ἐξαιλωτικὴ τῶν ὄντων δύναμις ἐν τῇ ἀγρία φύσει, ἣν ὁ κτηνοτρόφος ἀντικαθιστᾷ διὰ τῆς ἐκουσίας διαλογῆς. Ἐνταῦθα ὁμῶς ἡ δράσις εἶνε ἀντίστροφος. Διότι ἐνῶ ὁ κτηνοτρόφος διὰ τῆς ἐκλογῆς διατηρεῖ ὠρισμένα τινὰ εἶδη, καὶ πολλαπλασιάζει αὐτὰ διὰ τῆς γεννήσεως, διὰ τοῦ ἐξαφανιστικοῦ ἀγῶνος τῆς φύσεως καταστρέφονται ἄτομα τινά. Εἰς ἀμφοτέρας ὁμῶς τὰς περιπτώσεις τὸ ἀποτέλεσμα εἶνε τὸ αὐτὸ, καθόσον καὶ εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν τὰ μένοντα ζῶα καὶ φυτὰ διαδίδουσι διὰ τῆς γεννήσεως τὰς ιδιότητας αὐτῶν. Μεταχειριζόμενοι λοιπὸν καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην τὴν λέξιν *διαλογὴ ἢ ἐκλογὴ* (*φυσικὴ διαλογὴ, natural selection*) ἀποδίδομεν εἰς τὴν λέξιν ἔννοιαν ἀρνητικὴν, καθόσον ἡ διαλογὴ αὕτη συνίσταται εἰς τὸν ἐξαφανισμόν τῶν μὴ ἐκλεκτῶν ὄντων. Ὅτι δὲ ἡ καταστροφὴ αὕτη τελεῖται καθ' ὠρισμένους νόμους, καὶ δὴ μαθηματικούς, θέλομεν ἐξετάσει βραδύτερον, μὴ ἐπιτρεπούσης τῆς βραχείας ἡμῶν ἐπιθεωρήσεως τὴν χρῆσιν παραδειγμάτων πρὸς τοῦτο.

Νῦν ὁμῶς γεννᾶται τὸ ζήτημα, τίνα ἄτομα ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐξαφάνισιν, καὶ τίνα μένουσι ζῶντα καὶ ἐπιτήδεια πρὸς γονιμοποίησιν καὶ μετάδοσιν τοῦ εἶδους αὐτῶν;

Ἡ ἐρώτησις αὕτη ἦτο ἀδύνατον νὰ λυθῇ, ἂν ἄπαντα τὰ ἄτομα εἶδους τινὸς ἦσαν ἐντελῶς ὁμοία. Ἡ πιθανότης πρὸς διατήρησιν ἐν τῇ ὑ-